

Warszawa, 13 sierpnia 2024 r.

dr hab. Bogusław Uliasz

RECENZJA

DOROBKU NAUKOWEGO DR PIOTRA JÓŹWIAKA ORAZ OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO PT. PRAWO SAMORZĄDOWE A ODPOWIEDZIALNOŚĆ REPRESYJNA. STUDIUM Z POGRANICZA PRAWA KARNEGO I ADMINISTRACYJNEGO

1. UWAGI OGÓLNE

Niniejsza recenzja została przygotowana w oparciu o pismo Dyrektora Instytutu Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego dr hab. Teresy Gardockiej, w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Piotrowi Józwiakowi. Procedura przeprowadzana jest w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Wymogi w zakresie uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego określone zostały w treści ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 478, 619, 1630, 2141, 2232, dalej: Ustawa). Zgodnie z treścią art. 219 Ustawy do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która spełnia łącznie trzy przesłanki:

- 1) posiada stopień naukowy doktora;
- 2) legitymuje się osiągnięciem naukowym stanowiącym znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny oraz

3) wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż w jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

2. POSIADANIE STOPNIA NAUKOWEGO DOKTORA

Z przedstawionych recenzentowi dokumentów wynika, że wnioskodawca uzyskał stopień doktora nauk prawnych w zakresie prawa nadany uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 28 maja 2013 r. na podstawie pracy pt. *„Odpowiedzialność dyscyplinarna w sporcie”*. W efekcie przesłanka określona w art. 219 ust. 1 pkt. 1 Ustawy została spełniona.

3. WYMOGI FORMALNE OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO

Habilitant jako dzieło naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny wskazał publikację pt. *Prawo samorządowe a odpowiedzialność represyjna. Studium z pogranicza prawa karnego i administracyjnego*, Warszawa 2023, ISBN 978-83-8017-489-4, ss. 537 (w tym tekst właściwy str. 13 – 489). Publikacja wydana została w punktowanym wydawnictwie, co spełnia wymóg, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 lit. a Ustawy w zw. z art. 267 ust. 2 pkt. 2 Ustawy.

4. OCENA AKTYWNOŚCI NAUKOWEJ HABILITANTA

Habilitant ukończył studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w 2008 r. Następnie w 2013 r. uzyskał stopień doktora nauk prawnych w zakresie prawa nadany uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 28 maja 2013 r.

W okresie od 2007 do 2008 r. Wnioskodawca odbył również studia podyplomowe w Szkole Głównej Handlowej – Akademia Europejskiego i Polskiego Prawa Spółek.

W latach 2008 – 2013 dr Piotr Józwiak odbywał studia doktoranckie w Katedrze Prawa Karnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych Habilitant został zatrudniony w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie – Wydział Zamiejscowy w Poznaniu od 01.10.2013 r.

W chwili obecnej Wnioskodawca jest pracownikiem w Katedrze Prawa Publicznego i Teorii Prawa na Wydziale Psychologii i Prawa w Poznaniu Uniwersytetu SWPS.

Z treści przedłożonego wraz z dokumentacją Autoreferatu wynika, iż doktor Piotr Józwiak był promotorem siedemdziesięciu obronionych prac magisterskich oraz promotorem pomocniczym w dwóch przewodach doktorskich.

W odniesieniu do aktywności na polu naukowym, dr Piotr Józwiak na Uniwersytecie SWPS uczestniczył i nadal uczestniczy w pracach wielu komisji, rad i zespołów.

Poza aktywnością związaną z szeroko rozumianą nauką i dydaktyką, dr Piotr Józwiak od kilku lat angażuje się w działalność popularyzatorską, głównie w formie różnego rodzaju aktywności eksperckich w środkach społecznego przekazu oraz wystąpień wygłaszanych podczas wykładów otwartych.

W odniesieniu do opublikowanych monografii naukowych jest autorem 5 pozycji, natomiast w odniesieniu do opublikowanych rozdziałów w

monografiach naukowych 45 pozycji. Tematyka opracowań w większości mieści się w obszarze prawa karnego i administracyjnego.

Z treści przedłożonego wykazu osiągnięć wynika, iż dr Piotr Józwiak brał udział w wielu krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Dr Piotr Józwiak uczestniczył również we wszystkich pracach Zespołu Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy Polskim Komitecie Olimpijskim ds. zmian w ustawie o sporcie w zakresie dotyczącym propozycji ustawowego uregulowania działalności Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy PKOl oraz sportowej odpowiedzialności dyscyplinarnej. W latach 2015-2016 pełnił funkcję przewodniczącego zespołu ds. opracowania propozycji zmian prawnych w zakresie umożliwienia jednostkom terytorialnym podjęcia rzeczywistej walki z obrotem tzw. dopalaczami.

5. OCENA MERYTORYCZNA OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO

5.1 Struktura pracy, wybór tematu, bibliografia

Przedstawiona do recenzji jako dzieło naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny publikacja pt. *Prawo samorządowe a odpowiedzialność represyjna. Studium z pogranicza prawa karnego i administracyjnego*, Warszawa 2023, ISBN 978-83-8017-489-4 składa się z dziewięciu rozdziałów, poprzedzonych wykazem najważniejszych skrótów, przedmową oraz wstępem. Z kolei pracę wieńczą uwagi końcowe, bibliografia oraz wykaz przywołanych orzeczeń

Wstęp składa się z trzynastu stron, w którym autor niejako uzasadnia wybór tematu, przedstawia hipotezy badawcze, a także wprowadza czytelnika w metodologię badań i przedstawia problematykę zawartą w poszczególnych rozdziałach. Każdy rozdział posiada wyodrębnione podrozdziały.

Monografia stanowi kontynuację zainteresowań Habilitanta w zakresie styku prawa karnego oraz administracyjnego, w szczególności problematyki aparatu represyjnego. Temat monografii jest zagadnieniem niezwykle aktualnym i ważnym, wymagającym dokładnej oceny prawnej, z uwagi na istotę omawianej instytucji.

Zapoznając się z dokumentacją dostarczoną przez Wnioskodawcę możemy stwierdzić, iż głównym problemem badawczym jest poszukiwanie odpowiedzi na pytanie czy w świetle aktualnie obowiązujących przepisów doszło do wyodrębnienia się nowej dziedziny prawa w postaci samorządowego prawa karnego oraz jakie konsekwencje z tego wynikają? Autor stara się również rozstrzygnąć zagadnienie dotyczące ewentualnej gotowości oraz przygotowania organów administracji samorządowej do prowadzenia postępowań o charakterze represyjnym. Habilitant w monografii podjął próbę weryfikacji następujących hipotez badawczych:

- 1) Dopuszczalne, a nawet wręcz konieczne jest posługiwanie się pojęciem odpowiedzialności represyjnej, które jest tożsame z tym co w orzecznictwie SN i TK określa się mianem odpowiedzialności karnej sensu largo;
- 2) Możliwe i w pełni uzasadnione jest omawianie zagadnienia odpowiedzialności represyjnej występującej w samorządzie terytorialnym przy równoczesnym wykorzystaniu siatki pojęciowej właściwej dla nauki prawa administracyjnego oraz nauki prawa karnego;
- 3) Na gruncie obowiązujących regulacji możliwe jest wyodrębnienie pewnej grupy przepisów, które, znajdując się na pograniczu prawa administracyjnego oraz prawa karnego, pomimo że mają represyjny charakter, zostały stworzone z myślą o samorządzie terytorialnym;
- 4) Na płaszczyźnie aktualnie obowiązujących przepisów nie ma – co do zasady – jednej, ogólnosystemowej zasady, z której wynikałoby, iż nie jest dopuszczalne

prorowadzenie przeciwko tej samej osobie za ren sam czyn kilku odrębných postępowañ represyjnych.

Dobór i wykorzystanie źródeł należy uznać za właściwe. Bibliografia pracy jest więc adekwatna do podjętej tematyki. Wykaz literatury jest obszerny i wyczerpujący.

5.2 Analiza formalna i merytoryczna publikacji wskazanej jako dzieło naukowe

Rozdział I (s. 29-45) poświęcony został charakterystyce oraz zdefiniowaniu pojęcia prawa samorządowego rozumianego w kontekście rozważań przedmiotowej monografii. Autor szczegółowo oraz wyczerpująco wskazał na rozmaite regulacje prawne dotyczące funkcjonowania samorządu terytorialnego. Ponadto, Habilitant ukazuje odbiorcom mnogość znaczeń pojęcia „prawa samorządowego”, tym samym ukazując różne podejścia przedstawicieli doktryny do omawianego problemu badawczego.

W rozdziale II (s. 46-80) Autor skoncentrował swoją uwagę na potrzebie zdefiniowania pojęcia „odpowiedzialności represyjnej”. Habilitant dokonał szczegółowej i wszechstronnej analizy literatury stawiając sobie za punkt wyjścia do rozważań pojęcie odpowiedzialności w szerokim tego słowa znaczeniu. Na uwagę zasługuje fakt, iż Autor włączył do swojej monografii również powszechnie znany i komentowany w doktrynie wywód sędziego Trybunału Konstytucyjnego Andrzeja Rzeplińskiego zawarty w zdaniu odrębnym do wyroku TK z dnia 21 października 2014 r., sygn. akt: P 50/13.. Rozważania te pozwoliły na dalsze zestawienie cech odpowiedzialności represyjnej z cechami innych rodzajów odpowiedzialności prawnej omawianych w publikacji.

Rozdział III (s.81-166) porusza problematykę znaczenia funkcji represyjnej prawa samorządowego. Na szczególną uwagę zasługuje wywód historyczny Habilitanta w przedmiocie roli poszczególnych instytucji samorządowych na przestrzeni wieków niemalże od początku istnienia państwa polskiego oraz idąca w ślad za nim konstatacja, iż egzekwowanie odpowiedzialności karnej przez wieki stanowiło domenę organów samorządu terytorialnego. Autor publikacji dokonuje także prawnoporównawczej analizy roli jaką pełnią samorządy lokalne państw w zakresie zwalczania przestępczości i egzekwowania odpowiedzialności karnej. Autor badaniu poddaje wybrane państwa zarówno te należące do systemu common law, jak i prawa kontynentalnego. Ponadto w podrozdziale 4 Habilitant omawia sposoby realizacji funkcji represyjnej w prawie samorządowym.

W rozdziale IV (s.168-279), V (s.280-328) i VI (s. 329-342) Habilitant omawia różne formy egzekwowania odpowiedzialności represyjnej przez organy samorządu terytorialnego (rozdział IV i V) albo podmioty działające z ich upoważnienia (rozdział VI). Autor wyraźnie ukazuje aspekty realizowania funkcji represyjnej zarówno przez organy stanowiące jak i organy wykonawcze. Cennym uzupełnieniem powyżej wskazanych rozważań są dostrzeżone oraz szczegółowo omówione przez Autora pracy liczne wątpliwości w zakresie konstytucyjności przyjętych przez Ustawodawcę rozwiązań.

W rozdziale VII (s.343-402) Autor poruszył problematykę zbiegu różnych rodzajów odpowiedzialności represyjnej, z którym można się zetknąć w prawie samorządowym. Na łamach przedmiotowego rozdziału Habilitant dokonuje przeglądu oraz systematyki pojęć związanych z jednoczynowym zbiegiem czynów zagrożonych pod groźbą kary. Rozważania poczynione przez Habilitanta ukazują również dwa skrajne poglądy istniejące w doktrynie tj. teorię jedności przestępstwa oraz teorię wielości przestępstw. Wywody są prowadzone w sposób logiczny, wyczerpujący oraz prawidłowy, a co za tym idzie

uwzględniają zarówno odpowiedzialność karną, odpowiedzialność za wykroczenia i odpowiedzialność karnoskarbową, jak i również odpowiedzialność dyscyplinarną oraz odpowiedzialność karnoadministracyjną.

Rozdział VIII (S.403-446) stanowi niejako rozwinięcie rozdziału VII i systematyzuje wiedzę z zakresu sposobów łagodzenia nadmiernej represyjności zbiegu różnych sankcji z tytułu tego samego czynu. Wśród omawianej problematyki zawarto m. in. metody łagodzenia nadmiernej represyjności oraz rolę organów samorządu terytorialnego w łagodzeniu nadmiernej represyjności sankcji w sytuacji ich zbiegu.

W rozdziale IX (s. 447-476) Habilitant omówił rolę jednostek samorządu terytorialnego w zakresie kształtowania przepisów represyjnych. Poczynione w niniejszym rozdziale rozważania konkluduje trafna konstatacja, że organy samorządu terytorialnego mogą podejmować wiele działań pośrednich oraz bezpośrednich, których następstwem może być wprowadzenie, zmiana lub uchylenie przepisów o charakterze represyjnym.

Dokonując oceny przedłożonej do recenzji pracy należy stwierdzić, że użyty przez Habilitanta język jest poprawny, a stylistyka i odwołania nie budzą zastrzeżeń.

Sposób zakończenie pracy nie budzi wątpliwości recenzenta. Problemy badawcze wydają się być rozstrzygane w sposób kompleksowy, a prezentowana w pracy argumentacja jest wyczerpująca. Na pozytywną ocenę zasługują również poczynione przez Habilitanta wnioski, które wydają się być logiczne oraz adekwatne do założonych uprzednio problemów badawczych.

Mając powyższe na uwadze oraz uwzględniając również pozostałe publikacje Habilitanta tj. rozdziały w monografiach naukowych oraz artykuły, należy stwierdzić, że poziom naukowy prac odzwierciedla wymóg znaczącego wkładu w rozwój dyscypliny naukowej.

Oceniając pozostałą aktywność w tym działalność dydaktyczną i popularyzatorską, uznać należy, iż Habilitant wykazał udział w stosunkowo wielu konferencjach co również uważam za pozytywne.

6. WNIOSKI KOŃCOWE

Reasumując, wyrażam przekonanie, że całościowy dorobek Pana dr Piotra Józwiaka spełnia wszystkie wymogi uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauki społeczne w dyscyplinie nauki prawne.

dr hab. Bogusław Uljasz

